

■ Брэнд краіны

РАМАНТЫЧНАЕ ВЯСЕЛЛЕ Ў ДОМЕ ПАНА МІЦКЕВІЧА

Дом-музей Адама Міцкевіча ў Навагрудку — гэта не звычайны музей, як можа здацца на першы погляд, з экспазіцыяй і зашклёнымі вітрынамі. Гэта сапраўды той самы дом, у

якім жылі калісьці бацькі паэта і ён сам. І нават цяпер, праз два стагоддзі, будынак захоўвае атмасферу жылых памяшканняў той далёкай эпохі.

Трапішы ўсярэдзіну, адразу разумееш, што тут усё сапраўднае: вась старадаўніх ходзікі кожны паўгадыні сваім цікім звонам адмерваюць час, а вась над лесвіцай, ля самага акна, утульна прымаціліся два вялізныя крэслы і столік — усёўшыся ў іх, так зручна вясці спакойную прыватную размову. Прайшоўшы прасторную віталю, адразу трапляеш у дзіцячы пакой, затым у кабінет бацькі і гасціню — усё расламанавана для зручнага сямейнага жыцця. Далей ідуць былая сталова, у якой сёння паказана тэма знаходжання Міцкевіча ў Расіі, і былая спальня, дзе апаўдзвядзца пра эміграцыю паэта.

Дырэктар Дома-музея Адама Міцкевіча Мікалай ГАЙБА адзначае, што сам будынак, з калонамі, старадаўнімі дахамі, добраўпарадкаванай навакольнай тэрыторыяй добра відаць з вуліцы, і сваім знешнім выглядам ён часта прываблівае нават выпадковых наведвальнікаў:

— Прыемна бачыць, як мясцовыя хлопцы, дзятчаты прыходзяць сюды са сваімі каханымі, якія прыехалі з іншых гарадоў, рамантычна трымаючыся за рукі. Значыць, яны лічаць, што ў нас можна добра правесці час і адкрыць для сябе штосьці новае. Дарэчы, рашэннем райвыканкама дом-музей Адама Міцкевіча афіцыйна зарэгістраваны як месца, дзе можна правесці ўрачыстую цырымонію заключэння шлюбу. У алтынтны, што стаіць на нашай тэрыторыі, і дарожках вакол яе спецыяльна афармляюцца пляцоўка для ўрачыстасці. Магладым, якія прыходзяць да нас, мы заўсёды кажам: «Ваша ўступленне ў шлюб адбываецца ў доме сям’і, якая дала свецкую паэту. Менавіта тут ён рабіў першыя

Гадзіннік з віленскага пакоя паэта.

«ПАЭТЫ НАРАДЖАЮЦА Ў КАРЧМЕ»

Аднак, калі быць да канца шчырым, то Адам Міцкевіч нарадзіўся ўсё ж не тут. Атрымалася так, што бацькі паэта, якія здымалі кватэру ў Навагрудку, вырашылі на каталіцкія Каляды з’ездзіць да старэйшага з роду, у яго ўладанні ў Завоссе. А гэты ў 45-ці кіламетрах на поўдзень ад Навагрудка (цяпер Баранавіцкі раён, дзе знаходзіцца сядзіба-музей паэта). Менавіта там 24 снежня 1798 года нарадзіўся Адам. Праз паўтара года, калі дзіця падухнула, Міцкевічы вярнуліся дадому і 12 лютага ахрысцілі малого ў навагрудскім фарным касцёле.

Мікалай ГАЙБА ведае амаль усё пра жыццё Адама Міцкевіча.

Ёсць і іншая версія, згодна з якой Міцкевіч нарадзіўся не ў самым Завоссе, а за два кіламетры ад яго, у прыдарожнай карчме. Дарэчы, карчмой у той час называлі не проста шынок, але і пастаяльны дозор, на якім можна было спыніцца, дзе меліся неабходныя ўмовы для адпачынку. Менавіта пра такую нараджэнне пісаў у сваім вершы, прысвечаным Міцкевічу, Рыгор Барадүүлін: «Паэты нараджаюцца ў карчме, каб іх пасля аплакавалі саборам».

Мікалай Гайба, разумеючы абедзве версіі, усё ж падкрэслівае, што Адама Міцкевіча можна лічыць навагрудчанінам ад нараджэння:

— Нават калі сёння па збегу абставін дзіця нараджаецца ў цягніку ці самалеце, то ў якасці месца нараджэння усё адно запішуча тое, дзе зарэгістраваны бацькі. Міцкевічы жылі ў Навагрудку, з’ездзілі ў падарожжа, там нарадзілася дзіця, вярнуліся і зноў былі ў гэтым горадзе. Але калі разважаць пра гэтую падзею больш паэтычна, «касімчна», то можна сказаць, што ўпершыню распушчаны вочы і ўбачылі зорнае неба, месяц будучы вялікі паэт у засценку Завоссе.

Дом-музей афіцыйна зарэгістраваны як месца, дзе можна правесці ўрачыстую цырымонію заключэння шлюбу.

АДЗІН З НАЙПРЫГАЖЭЙШЫХ У НАВАГРУДКУ

Праз год пасля нараджэння Адама памёр уладальнік Завосы, яго перайшло ў спадчыну да бацькі Міцкевіча. Яны пўны час правялі там, а пасля прадалі сваіх камаў. Самі ж у 1806-1807-х гадах пабудавалі цагляны дом — той самы, у якім цяпер размяшчаецца музей. Па сведчанні Ігната Дамейкі, ён быў адным з найпрыгажэйшых у Навагрудку. Бо на той час толькі царквы і касцёлы былі мураванымі, а прыватныя забудовы з каменю рабілі вельмі мала.

Каб пабудавец гэты дом, бацька паэта пазычыў грошы ў аптэкара. Калі хлопчыку ішоў 13-ы год, бацька памёр. Таму наступныя шэсць гадоў маці разам з Адамам і іншымі яго братамі далася жыць у філігелі. Свой вялікі дом яны здавалі кватарантам, каб мець сродкі на жыццё і аддаваць пазыку аптэкару.

Скончыўшы 6-класную навагрудскую дамініканскую школу, Адам Міцкевіч паступіў у Віленскі ўніверсітэт. Адвучыўшыся там чатыры гады, якіх ча на шэсць гадоў ён па размеркаванні быў накіраваны настаўнікам у Коўна. Там яго арыштавалі за ўдзел у таварыстве філаматаў і выслаў у Расію. Апошні раз у Навагрудку ён прыязджаў ва ўзросце 22-х гадоў, ужо пасля смерці маці.

Дом даваўся працаць на публічных таргах, і 100 гадоў у ім жылі чужыя людзі (да 1938-га — часу

адкрыцця музея). Аднак усё ведалі, што ў гэтым доме раней жыў паэт. Пацвярджаюць гэта шматлікія публікацыі вандрунікаў сярэдзіны XIX стагоддзя, якія пра аджудалі праз Навагрудак і пісалі, што тут ёсць такая памятка, як дом, у якім жыў Адам Міцкевіч.

ЦЕНІ-ПРЫВДЫ НА СЦЯНЕ

У 1881 годзе ў ліку іншых дзесяці гаты дом згарэў. Навы гаспадар Дамброўскі адбудаваў яго і пацудова арганізаваў. З таго часу тут жыў пераважна маршалкі павятовай шляхты. У 1938 годзе ў адбудаваным і крыху змененым доме быў адкрыты музей.

У 1941-м дом-музей разбурылі, аднак Навагрудскім саветам прадметы ў 1948 годзе было прынята рашэнне аднавіць яго, пра што расказвае Мікалай Гайба:

— Уявіце, як шмат тады было спраў па аднаўленні разбуранай гаспадаркі. Аднак усё адно вырашылі рабіць дом Міцкевіча, шукаць грошы на гэтую справу. Пачалі збіраць музейныя прадметы. За 1955-м у музейным архіве зазначана паступленне мэблі (столік, крэслы) з Туганавіч — месца, дзе калісьці жыла каханая паэта Марыля Верашчака. Тады ж сюды быў перададзены гадзіннік з віленскага пакоя паэта. У той час у людзей яшчэ захоўваліся старыя рэчы, тосці прыязджаў з дома ў кватэру і тое, што не мог забраць з сабой, прапаноўваў музею. Мэтанакіравана шукалі прадметы і нашы музейныя супрацоўнікі.

У 1990-1991-х гадах сядзіба зноў была рэканструявана і набыла свой сучасны выгляд.

Варта дадаць, што асноўны будынак і філігелі, у якім сёння размяшчаецца музычна-літаратурны салон, злучае падземны ход. У падвале дома знаходзіцца кухня з печу, тагачаснымі сталовымі прыборамі. Калі ўключыць невялікую лямпу, на сцяне з’яўляюцца цені-прывіды былых жыхароў дома, што сабраліся за сталом. Блукаючы па сутарэннях, можна бачыць шматлікія карціны, якія вясця на сценах, — бо гэта не проста сутарэнні, а галерэя...

Таму, хто трапіў у гэты дом, адразу адкрываецца невядомы раней, таямнічы і прывабны свет Адама Міцкевіча. За адзін дзень цалкам вывучыць яго неможліва. Можна толькі распачаць для сябе шлях спазнання нашага вялікага паэта.

НІНА ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Навагрудскі раён.

■ Абрывы радзімы

ГІСТАРЫЧНЫ НАВІГАТАР: «Вялікае Княства Літоўскае на старажытных географічных мапах»

...Старажытны картограф Фра Маўро моцна рызыкаваў. Ён ствараў сваю «Планісферу», разумеючы, што выкліча абурэнне ў тых, хто цэнтрам свету бачыў Іерусалім, ад якога ішлі іншыя землі. Ён, манах ордэна камальдулаў з манастыра святога Міхала, што ў Венецыяўскай рэспубліцы, вымушаны быў апраўдвацца перад царквой. Тагачаснае уяўленне пра свет і мысленне людзей было падпарадкавана хрысціянскім каштоўнасцям: галоўнае месца на зямлі — тое, дзе жыў Ісус. І можна верыць у Ісуса, разумець, чаму горад яго ўваскрэсення ставілі на карце ў цэнтр Сусвету, але пры гэтым імкнуча да праўды географічнай. І можна было паважаць папярэдняга Пталемея з яго «Касмаграфіяй», картамі якога, дарэчы, кіраваўся Калумб падчас падарожжа ў Індыю, але разумець: свет значна больш цікавы, і варта ўдакладняць веды пра яго. Сам Фра Маўро стаў асобай таямнічай, якая да таго ж пакінула на сваёй карце свету 1450 года шмат загадкаў, якія дагэтуль застаюцца нерасшыфраванымі.

Але яго імкненне да дакладнасці нас можа ўсёшыць: «Планісфера» — першая з вядомых картаў, дзе былі пазначаны землі, на якіх сёння жывём мы. Зямлі Вялікага Княства Літоўскага на карце адлюстраваны даволі падрабязна і вобразна. Аўтар налёс не толькі асноўныя водатранспартныя артэрыі краіны, такія як Дзвіна, Нёман, Дняпро і г.д., але і некаторыя дарогі, што ўвалялі гарады і правісныя княства. Апроч буйных гарадоў, такія як Полацк, Смаленск, Віцебск, Гародня, на карту нанесены і зусім не значныя населеныя пункты. Тут мы таксама сустракаем сучаснае антычныя і сучасныя тапонімы як у назвах раёк, так і зямляў. З аднаго боку, мы чытаем на карце пра еўрапейскую Сарматыю, Чорную Русь, Чырвоную Русь, якія літаральна суседнічаюць з тапонімамі Літва, а крыху ніжэй знаходзім Белую Русь. Праўда, ужо паводле «Карты мора» Олафа Магнуса мы можам скарактаваць разумець тое, што за зямлі называліся ў той час «Белай Руссю»...

Такія карты (калі дакладна, то іх копіі), якія паказваюць бачанне нашай тэрыторыі ў розныя гістарычныя эпохі сусветнай і аіччыннай картографіі, сабраны на выставе «Візуальныя вобразы гістарычнай памці, альбо Вялікае Княства Літоўскае на старажытных географічных мапах», якая праходзіць у Мінску ў арт-прасторы «Цэх».

Старажытныя географічныя карты уяўляюць сабой унікальныя гістарычныя артэфакты. У іх, як і на карцінах вялікіх мастакоў альбо ў архітэктурных шэдэўрах, мы бачым матэрыяльны злепак мінулага, спынены час, — адзначае адзін з арганізатараў, кнігавыдавец Эдуард Куфурэвіч. — Сваімі рукамі сярэднявечныя картографіі і мастакі стварылі для нас не проста географічныя карты, але свеасаблівыя машыны для перамяшчэння, візуальна партыу часу, якая пераносіць нас у эфемернае мінулае, якое бадай бясследна знікае.

Што сапраўды цікава: ёсць магчымасць прасачыць уяўленне пра зямлі, на якіх мы сёння жывём, у кантэксце сусветнай і еўрапейскай картографіі, і разгледзе перыяду ўласна Вялікага Княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай. Чатыры тэматычныя блокі, кожны з якіх удакладняе іншыя. А ў спалучэнні — нараджае вобразы далёкай мінулышчыны.

Мы чытаем на карце пра еўрапейскую Сарматыю, Чорную Русь, Чырвоную Русь, якія літаральна суседнічаюць з тапонімамі Літва, а крыху ніжэй знаходзім Белую Русь.

Мы бачым эвалюцыю сусветнай картографіі ад таго моманту, калі яна была больш фантастычнай, вобразнай, давала хутчэй уяўленне пра свет, чым яго рэальныя абрысы. І тады складальнікі картаў выступалі асветнікамі альбо нават літаратарамі: чаго толькі варта ўзгадваць Сарматыя, якая хутчэй падобна да сярэднявечнай энцыклапедыі, на якой, апроч географічных аб’ектаў, змешчана больш за 1600 легендаў: апісанні вятроў, прыроды, слаўтаў, расліннага і жывёльнага свету, падзея царкоўнай і антычнай гісторыі. Вось яшчэ цікава пачаць «Новую мапу усё зямляў свету» 1689 года, складзеную галандцам Герардам ван Шагенам. Дакладна быў чалавек з багатымі ведамі і ўяўленнем на той час, які шыра дзяляўся з іншымі: уверсе, пад зорным небам дасяліся з накрэсленымі на ім знакамі сузор’яў, — пейзаж, які ўвасабляе Алімп, дзе бог Зеўс пануе над зямнымі істотамі ў сярэстве з іншымі багамі, уладарамі стыхій. Аўтар кампазіцыйна і сімвалічна заключыў «зямную кулю» ў прастору трох стыхій — Зямлі, Неба і Мора...

Ці воль яшчэ цікавы вобраз: карта Еўропы 1598 года паказвае наш кантынент у выглядзе жаночай фігуры. Нездарма за ёй замацавалася назва «Каралева Еўропа». Дык на гэтай карце тэрыторыя тагачаснай Літвы бачыцца часткай цела Еўропы. Карта, безумоўна, алегарычная, нават для таго часу. Таму што яшчэ ў 1544 годзе фламандскі картограф і географ Герард Меркатор выдаў карту Еўропы, дзе былі выпраўлены памылкі, што паўтараліся ў картографіі яшчэ з часоў Пталемея. Меркатор лічыцца адным з пачынальнікаў сучаснай картографіі. Але нам ён асабліва цікавы тым, што ў 1595 годзе стварыў карту, арыгінальная назва якой у перакладзе з лацінскай мовы гучыць як «Літва». Гэта праца лічыцца першай географічнай выявай Вялікага Княства Літоўскага (альбо найстарэйшай картай Беларусі). Таксама гэтая карта сведчыць пра тое, што нават пасля Люблінскай уніі 1569 года, якая паклала пачатак адзінай федэратыўнай дзяржаве, вядомай як Рэч Паспалітай, у Еўропе Літву ўспрымалі як

самастойную дзяржаву, што значыцца ў саюзе з Каралеўствам Польскім.

— Гэтая выстава дае панараму ілюстраванага ад фантастычнай картографіі рабіўся пераход да выяў, якія імкнуліся да дакананасці, — адзначаю навуковы рэдактар Алег Дзярновіч. — Наогул, для нас картографія XVII — XVIII стагоддзяў важная, бо мы бачым, як акрэсліваюцца ўсходнія, паўднёвыя, часткова заходнія межы нашага краю. Але асабліва адметная ў гэтым сэнсе так званая «Радзівілаўская карта».

Яе поўная назва — «Вялікае Княства Літоўскае і іншыя суседнія рэгіёны з іх дакладнай апісаннем». Аўтары — Тамаш Макоўскі і Гасаль Герытс — стваралі яе па замове князя Мікалая Хрыстафора Радзівіла па мянушцы Сіротка. Надрукавана карта была на яго сродкі ў Амстэрдаме ў 1613 годзе вядомым выдаўцам Вілемам Блаў. Арыгінал гэтай карты захоўваецца ва ўніверсітэцкай бібліятэцы шведскага горада Упсала. Але ў нас ёсць магчымасць паглядзець і ўявіць, якой бачылі сваю краіну буйныя магнаты і палітыкі таго часу Радзівілы.

Менавіта дзякуючы Мікалою Радзівілу практычна адразу пасля стварэння ім у 1586 годзе Нясвіжскай ардынацыі і атрымання княскага тытулу пачаліся нябачаныя да яго па маштабе талараграфічныя і гідрграфічныя даследаванні на землях ВКЛ. Вынікам стала вельмі падрабязная і максімальна дакладная на той час карта ВКЛ. Не дзіва, што Радзівілаўская карта лічыцца адной з лепшых у Еўропе ў XVII стагоддзі.

Радзівілаўская карта лічыцца адной з лепшых у Еўропе ў XVII стагоддзі.

Цікава, што вялікі патрыёт Вялікага Княства Літоўскага Мікалай Радзівіл абазначыў на карце дзве мяжы ВКЛ — да Люблінскай уніі 1569 года і пасля яе. Мноства надпісаў на ёй распавядаюць пра розныя гістарычныя падзеі, асабліва частка мясцовай, звычайна і г.д. Напрыклад, з апісання Падлесся (Палесся) мы даведваемся, што яго жыхары сушылі рыбу на ветры і гляндвалі ёй у іншых землях. У другім надпісе аўтары кары нібыта просяць прабачэння перад гледзцамі за недакладнасць абазначэння прамяжжы ў некаторых абласцях з-за балодзістай мясцовасці, што не дазвала зрабіць дакладны прамер...

Недакладнасці на картах — яшчэ адзін цікавы момант для разважанню. Аўтар прыгожай карты «Еўропа, новае апісанне

Карта «Каралева Еўропа».

Вілема Блаў» (1650 года) паказаў на ён ВКЛ, якое прасціраецца ад мора да мора і паўстае свеасоблівым усходнім фарпостам Еўропы, які аддзяляе яе ад Азіі. Вось дык памылка — і ад таго самага чалавека, які меў дачыненне да выдання дакладнай Радзівілаўскай карты... Мо таму і «варнуў» ВКЛ стравачны паўднёвыя землі, што ведаў аб прэтэнзіях на іх буйных магнатаў, таго ж Мікалая Радзівіла Сіроткі, які закахваў у яго карту. Картограф — таксама чалавек, які мае свае прыхільнасці і асабистыя адносіны. Хоць дакладнасць на той час ужо была важнай. Дакладнасць, дарэчы, дапамагала нам зразумець па картах часоў Рэчы Паспалітай, напрыклад, 1799 года, балоучы перыяд падзелу краіны.

Існаванне краін, іх межы ў пэўныя гістарычныя перыяды, змены абрысаў — тое, пра што сведчаць карты. І тое, што дае уяўленне пра гістарычны працэс, яму прывеў да нашых сучасных межаў. Чаму усё было так, з якіх прычын? Пра гэта таксама ёсць падставы парававаць, аглядзеўшы выставу копіі сусветных значных і знакавых картаў.

...Мы бяром у рукі карту, калі трэба зарыентавацца, зразумець, дзе знаходзіцца, каб вызначыцца, куды рухацца далей. Нездарма выстава будзе суправаджана іншымі мерапрыемствамі і дыскусіяй, адна з якіх пазначана так: «Дзе ў свеце псыліе Беларусь?»

Ларыса ЦІМОШЫК

■ Выстава

ПАХ ЖЫЦЦЯ І СМЕРЦІ

Гэтую выставу падрыхтаваў Музей Арміі ў Стажольце разам з калекцыянерам Турб’ернам Ленсугам, які сабраў і прадаставіў для паказу ўсе экспанаты. Дзіўнае захваленне — можна падумаць спачатку. Але ж, калі ўгледзецца і падумаць, то галоўнае ў гэтай выставе — гэта захваленне жыццём, якое ідзе і мае свае правыя нават падчас вайны: захваленне чалавекам і вера ў яго; разуменне, колькі крохкім можа быць мір і чаму за яго трэба чапляцца, нават калі гэта «дрэнны мір». Але ваіна — заўсёды забойства, прычым масавае. Вось толькі чалавечая маса складаецца з мноства жывых асобных асоб, кожная з якіх мае свае мары, панучы, планы, захваленні, мае блізкіх, каханых, без думак пра якіх не ідзе ў бой. І гэта тое, што родзіць людзей (а для некага — узброеных асоб), якія знаходзяцца па розныя бакі лініі фронту. І гэта — самая галоўная глеба для міру, бо кожны салдат хоча вярнуцца дадому.

Недарма выстава пра рэчы, якія літаральна вярнуліся з вайны, была прызнана ў Швецыі самай эстэтычнай у 2010 годзе, калі яе прэзентавалі. Яна эстэтычная таму, што насамрэч няма нічога больш прыгожага, чым жыццё

і ўсё, што з ім звязана і пра яго нагадвае. Паўсядзённыя правы жыцця падчас вайны — гэта старыя фотаздымкі, якія, напэўна, налілі яе сэрца салдатаў, гэта лыжкі, ігральныя карты, лекі, прылады для галення, нават «паходныя» музычныя інструменты. Таму што салдат падчас вайны, калі ёсць хвілінка, гатуе ежу, мыецца, курчыць, нешта спывае, жартуе, сумуе... Любы салдат, любой арміі: немец, рускі, амерыканец, японец...

Гэты міжнародны праект, прэзентацыя якога арганізавана Нацыянальным гістарычным музеем Беларусі, працягнецца ў нашай краіне год: яго маюць на мазе паказаць у розных гарадах. Дагэтуль выстава экспанавалася ў Гродне, пасля Мінска паедзе ў Гомель, Магілёў і Брэст. Яе ўжо пабачылі жыхары шмат якіх краін Еўропы. І хоць нам у Беларусі не трэба тлумачыць, што значыць быць паміж жывым і смерцю падчас вайны, але можна адчуць гэты момант чыста з чалавечанага пункту гледжання: праз дробныя, але цёплыя рэчы — таму што іх трымалі, імі карысталіся жывыя. Усё-такі, гэтыя рэчы ўтрымліваюць пах жыцця.

Гэтую выставу падрыхтаваў Музей Арміі ў Стажольце разам з калекцыянерам Турб’ернам Ленсугам, які сабраў і прадаставіў для паказу ўсе экспанаты. Дзіўнае захваленне — можна падумаць спачатку. Але ж, калі ўгледзецца і падумаць, то галоўнае ў гэтай выставе — гэта захваленне жыццём, якое ідзе і мае свае правыя нават падчас вайны: захваленне чалавекам і вера ў яго; разуменне, колькі крохкім можа быць мір і чаму за яго трэба чапляцца, нават калі гэта «дрэнны мір». Але ваіна — заўсёды забойства, прычым масавае. Вось толькі чалавечая маса складаецца з мноства жывых асобных асоб, кожная з якіх мае свае мары, панучы, планы, захваленні, мае блізкіх, каханых, без думак пра якіх не ідзе ў бой. І гэта тое, што родзіць людзей (а для некага — узброеных асоб), якія знаходзяцца па розныя бакі лініі фронту. І гэта — самая галоўная глеба для міру, бо кожны салдат хоча вярнуцца дадому.

Недарма выстава пра рэчы, якія літаральна вярнуліся з вайны, была прызнана ў Швецыі самай эстэтычнай у 2010 годзе, калі яе прэзентавалі. Яна эстэтычная таму, што насамрэч няма нічога больш прыгожага, чым жыццё

СЯБРУЮЦЬ З «ЛЕЦЕЙКАМ» МАЙСТРЫ

Дэманстрацыя дзяснога адзення, якое школьнікі пацільна аднаведна рэгіянальнаму строю.

Так па традыцыі ўпрыгожваюць велікодняя яйкі.

«Лецеяка» — так называюць аб’яднанне юных аматараў народных рамёстваў, якіх жывуць у аграгары Гомельскага раёна. Іх узорны фальклорныя калектывы створаны пры мясцовай дзіцячай школе мастацтваў. Дзятва пераймае ў старэйшых аднаваскоўцаў сакрэты лазаплення, вышывання, інкрустацыі, разбы на дрэве, выканання народных песень і бытавых танцаў.

Майстры з «Лецеяка» сёлета паспяхова выступілі на рэспубліканскім фестывалі фальклорнага мастацтва «Берагіна». Яны прадэманстравалі ўзоры адзення, пашытага ім і ўпрыгожанага паводле мясцовых традыцый. Паказалі, якія хатнія прылады, цацкі, аб’екты з дрэва, травы, бяросны рабілі вясцоўцы ў мінулыя часы.

Яўген ПЯСЕЦКІ.
Фота аўтара.

У руках вучанцы Машы СЕНІКАВАЙ лялька, сплечаная з аскамі.